Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט דריימאל וועכענטליך
פיר עסטערייך-אונגארן: גאנציעהריג 10 גולד.— קר. ע. וו. האלביעהריג 5 גולד.— קר. ע. וו. פירטעליעהר. 2 גולד.50 קר. ע. וו.
פיר׳ס אויסלאנד: גאנציעהריג 11 גולד.— קר׳ ע׳ וו׳ האלביעהריג 5 גולד.50 קר׳ ע׳ וו׳ פירטעליעהר. 2 גולד.75 קר׳ ע׳ וו׳

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פרענומעריערן אונד דער פרענומעראציאָנס-פרייס בעגיננט מיט דעם טאגע דעם ערסטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאָן בעפינדעט זיך אין פעסט וואיטצנער בולוואר נומ׳ 29 וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבט.

Nr. 98, דרייצעהנטער יאהרגאנג. | פעסט, מיטטוואָך כט אב ה.תרמ״א. | Pest, den 24. August 1881.

דיא יודען אין רוסלאנד.

דער לעזער מאָגע ניכט ערשרעקען, וויר בעריכטען איהם היער ניכט אבערמאלס פאָן איינער געוואלטיגען יודענפערפאָלגונג. אים געגענטהייל! וויר וואָללען איהם דא עטוואס ערפרייליכעס איבער דיא ביזהער געדריקטען אונד געקוועלטען יודען אין רוסלאנד מיטטהיילען. — נור נאָך עטוואס געדולד — אונד געדולד בריינגט ניכט נור ראָזען, זאָנדערן ווירד אויך דיא עמאנציפאציאָן דער יודען אין רוסלאנד בריינגען.

דאס פאָרגעסטריגע אבענדבלאטט דעס „פעסטער ללאָיד" ליעפערט איין האָכ-אינטערעססאנטעס געשפרעך צווישען איינעם פאָליטיקער אונד איינעם זעהר בעדייטענדען רוסישען שטאאטסמאננע אין פעטערסבורג. דיעזער רוסישע שטאאטסמאנן שטעהט דעם רוסישען קאיזער זעהר נאהע, איבט איינען בעדייטענדען איינפלוס אויף דיא רוסישע רעגיערונג אונד איזט דאהער פאָן אללען אנזיכטען אונד אבזיכטען דעם רוסישען מיניסטעריומס גענויא אונטעריכטעט.

ביי דער אונטערעדונג צווישען דיעזעם בעדייטענדען רוסישען שטאאטס-מאננע אונד דעם פאָליטיקער קאם אויך דיא רעדע איבער דיא לאגע דער יודען אין רוסלאנד, איבער דיא שטאטטגעהאבטע אודיענץ דער יידישען דעפוטאציאָן ביים רוסישען קאיזער אונד איבער דיא אויסזיכטען דער רוסישען יודען פיר דיא צוקונפט.

צוערסט פראגטע דער פאָליטיקער דען רוסישען שטאאטסמאנן, אָב דיא צייטונגס-נאכריכטען איבער דיא יודענפערפאָלגונגען אין רוסלאנד ניכט איבערטריעבען זינד? אָב דיא שילדערונג איבער דיא גרייעל-טהאטען וואהרהייטסגעטריי איזט? אונד אָב דיא רוסישע רעגיערונג אויך ווייטערהין דיעזעם טרייבען רוהיג צוזעהען וואללע, טראָטצדעם זיא פאָרטוועהרענד דען יודען איהר וואָהלוואָללען פערזיכערט! —

הייערויף אנטוואָרטעטע דער רוסישע שטאאטסמאנן: „דיא רוסישע רעגיערונג געהט מיט גראָססעם אייפער אונד מיט דען שטרענגסטען מאסרעגעלן געגען דיא אנשטיפטער דער יודענקראוואללע פאָר. זיא האט אויך דען גובערנערען דיא שטרענגסטען וויזונגען צור אונטערדריקונג דער יודענפערפאָלגונגען ערטהיילט. צום בעווייזע איזט דער גובערנער פאָן טשערניגאָוו איינציג אונד אלליין אוים דעם גרונדע אבגעזעטצט וואָרדען, וויל ער דיא דאָרטיגען יודען-פערפאָלגונגען רוהיג געשעהען ליעס. דאס דיענט נון דען איבריגען גובערנערן אלס אבשרעקענדעס בייספיעל, וויא דיא רעגיערונג דאס רוהיגע געשעהענלאססען דער יודענקראוואללע בעשטראַפט. דאמיט איזט אבער נאָך ניכט געזאגט, דאס דאדורך פאָן נון אן אללע יודען-פערפאָלגונגען אין רוסלאנד גענצליך אויפהאָרען ווערדען. דענן דיא גובערנערע קאָננען ניכט איבעראלל זיין, אונד איהרע אונטערבעאמטען זינד אָפט אונפעהיג, נאכלעססיג, יא זאָגאר באָזוויללינג. דורך דיעזע שלעכטען בעאמטען ליידען ניכט נור דיא יודען, זאָנדערן אויך אנדערע וויכטיגע שטאאטס-אנגעלעגענהייטען. אום דיעזעם אבצוהעלפען, מיססטע מאן מיט דען בעאמטען גרינדליך אויפריימען, טויזענדע אונד טויזענדע פאָן איהנען מיט איהרער שלעכטען ווירטהשאפט הינויס-ווערפען. דיעס ווירד אויך מיט דער צייט געשעהען, אבער אין איינעם טאגע געהט דאס ניכט. פאָרלייפיג זינד דיא גובערנערע פערזאָנליך פיר דיא רוהע אין איהרעם גובערניאום אונד פיר דיא זיכערהייט דער יידישען אונטערטהאנען דעם קאיזערס פעראנטוואָרטליך געמאכט וואָרדען."

נון פראגטע יעטצט דער פאָליטיקער: „ווענן דיא רוסישע רעגיערונג דען יודען ווירקליך צוגעטהאן איזט, אונד עס דיא בעאמטען נור זינד, דורך דערען באָזוויללינקייט דיא יודען ליידען — ווארום האט דיא דען יודען וואָהל-וואָללענדע רעגיערונג נאָך קיינען איינציגען שריטט געמאכט, דיא יודען אין רוסלאנד צו עמאנציפירען? דורך דיעזע עמאנציפאציאָן דער יודען העטטע דיא רעגיערונג דען בעאמטען האנדגרייפליך געצייגט, דאס זיא דיא יודען עבענזאָ אלס איהרע טרייען בירגער וויא דיא איבריגען רוססען בעטראכטעט. דיא רוסישען בויערן זינד דיא טרייעסטען אנהענגער דעם רוסישען קאיזערס, אונד ווענן זיא זעהען, דאס איהר קאיזער דיא יודען ליעבט, זאָ ווירדען אויך זיא דיעזעלבען ניכט פערפאָלגען."

דאראויף אנטוואָרטעטע דער רוסישע שטאאטסמאנן: „אויך דאס קאנן ניכט אין איינעם טאגע געשעהען. דיא רוסישע רעגיערונג קאנן דיעזע בערעכטיגטען וונשע דער יודען ניכט אבשלאגען, אבער אויך ניכט אלזאבאלד ערפיללען. דאס גאנצע רעגיערונגס-זיסטעם מיססטע צוערסט אומגעענדערט ווערדען. זאָ לאנגע דיא רוסישע נאציאָן זעלבער ניכט דיא פאָן איהר געפאָרדערטע פרייהייט האט, קאנן מאן דאָך דיא יודען ניכט בעפאָרצוגען אונד איהנען פאָללשטענדיגע פרייהייט געבען. ווענן מאן יעטצט דיא יודען עמאנציפירען ווירדע, זאָ ווירדען זיא פאָן דען איהנען פיינדליכען רוססען שאָן אים נייד וועגען דיעזער בעפאָרצוגונג ערסט רעכט פערפאָלגט ווערדען. איינע זאָפאָרטיגע ערפיללונג דער ביטטע דער יודען קאָננטע לייכט פיר זעלבע געפאָהרפאָללע אונד שווערע פאָלגען האבען. דענן דאס פאָן געווייססענלאָזען רעדעלספיהרערן אויפגעהעטצטע אונד אויפגעשטאכעלטע פאָלק קאָננטע זיך אין זאָלכעם פאללע ניכט מיט דער בלאָססען צערשטאָרונג דעם יידישען איינענטהומס בעגניגען, עס ווירדע זיך אלסבאלד געגען דיא יודען זעלבסט פערגרייפען. דיא רוסישע רעגיערונג וויל צוערסט אבווארטען, ביז דיא גערייצטהייט דעם פאָלקעס זיך פערמינדערן ווירדע, דא זאָנסט יעדע בעפאָרצוגונג דער יודען דאס פאָלק געגען זיא פאָן נייעם אויפרייצען קאָננטע."

„אויף דיעזע ווייזע (ערוויעדערטע דער פאָליטיקער) מיססטע עס נאָך לאנגע דויערן, ביז דיא יודען אין רוסלאנד איהרע גערעכטען וונשע ערפיללט זעהען ווירדען."

„עס ווירד ניכט זאָ לאנגע דויערן (זאגטע דער רוסישע שטאאטס-מאנן), זעלבסט אים אויסלאנדע געלטען אונזערע בירגערמייסטער פיר ליבעראל, פיר פריזיננינ׳, אונד אויך דיעזע בירגערמייסטער גאבען איהרע מיינונג דאהין אב, דאס איינע זאָפאָרטיגע עמאנציפאציאָן דער יודען איינע גראָססע געפאהר פיר דערען לעבען אונד פיר דיא רוהע דעם גאנצען רוסישען רייכעס צור פאָלגע האבען קאָננטע. איינשטוויילען געשיעהט אללעס, וואס צור פערמיינדונג דער יודען-פערפאָלגונגען מאָגליך איזט. אונזערע גייסטליכען פרעדיגען אין אללען קירכען, דאס מאן דען יודען געגענאיבער הולדזאם, יא זאָגאר ליעבעפאלל זיין מיססע. דיא בירגערמייסטער אונד דיא ריכטער זוכען איבעראלל דיא בויערן צו בעשוויכטיגען. דיא שאנדארמען פערהאפטען דיא רעדעלס-פיהרער, דאס מיליטער בעשיטצט דיא יודען-גאססען, אום זיא צו שיטצען, דיא גובערנערע איילען פערזאָנליך אויף דען פלאטץ דער אונרוהען, אום צו בעשוויכטיגען אָדער צו בעשטראַפען. יא, איך געבע איהנען דיא פערזיכערונג, דאס וויר אין רוסלאנד שטרענגער געגען דיא יודען-פערפאָלגער אויפטרעטען, אלס דיעס אין דייטשלאנד געשיעהט. זאָלכע יודען-העטצער וויא טרייטשקע אונד היינריך דירפטען אין רוסלאנד ניכט פריי הערומלויפען. זיא ווירדען גלייך אינ׳ס נאררען-הויז געליעפערט ווערדען. איינען זאָלך׳ יודען-העטצערישען גייסטליכען וויא שטאָקער איזט, העטטע דיא היעזיגע גייסטליכקייט לענגסט אוים איהרער מיטטע געשטאָססען. זאָלכע לייטע, וויא טרייטשקע, היינריך אונד שטאָקער, זינד מענשען, דיא מאן פיר געלעהרט אונד געבילדעט האלט, אונד גראדע זאָלכע זינד פעראנטוואָרטליך צו מאכען פיר דיא אויסשרייטונגען איינעם ראָהען, אונוויססענדען, פאָן איהנען אויפגעהעטצטען געזינדעלס. דיא לאגע דער רוסישען רעגיערונג איזט איינע דורכאוים שוויעריגע. עס אללען צו גלייכער צייט רעכט מאכען וואָללען, געהט ניכט. עס עראיננערט אן דיא געשיכטע פאָן פאטער, זאָהן אונד עזעל. (דיעזע געשיכטע שטעהט אין יעדער פיבעל. פאטער אונד זאָהן טריעבען איינען עזעל אויף דען מארקט. דא לאכטען דיא פאָראיבערגעהענדען לייטע, דאס זיך קיינער פאָן דען ביידען אויף דען עזעל זעטצט. דא זעטצטע זיך דער זאָהן אויף דענזעלבען. אונד דיא לייטע שימפפטען איבער דען אונגעצאָגענען זאָהן, דער ניכט ליעבער דען פאטער רייטען לאסט. נון בעשטיעג דער פאטער דען עזעל, אונד דא שימפפטען דיא לייטע איבער דען גרויזאמען פאטער, דער דאס יונגע שוואכע קינד צו פוס געהען לאסט! דא זעטצטען זיך ביידע אויף דען עזעל — אונד וויעדער שימפפטען דיא לייטע איבער דיא טהיער-קוועלער, וועלכע פאָן דעם ארמען טהיערע זיך שלעפפען לאססען. דא ריעף דער פאטער אונוויללינג: „מיין זאָהן: דוא זיעהסט, מאן קאנן עס דען לייטען ניע רעכט מאכען. וויר מיססען אלזאָ דען עזעל אויף איינער שטאנגע אין דיא שטאדט היניינטראגען.) — פאָרלייפיג מיססען זיך אלזאָ דיא יודען מיט דעם פערשפרעכען דעם רוסישען קאיזערס בעגניגען, דאס אין זיינעם רייכע אללען זיינען אונטערטהאנען אָהנע אונטערשיעד דער קאָנפעססיאָן גלייכער שוטץ אונד גלייכע רעכטע געוועהרט ווערדע. אין זאָלכעם הערשערוואָרט מוס דען מיניסטערן צור ריכטשנור דיענען. איבריגענס האט אויך דיא יידישע דעפוטאציאָן אין איהרער אודיענץ ביים קאיזער איינען קליינען פארמפעהלער געמאכט. העטטען דיא יודען ניכט אלס יידישע קאָרפערשאפט, זאָנדערן אלס רוסישע שטאאטס-בירגער אים גלייכעם רעכט געבעטען, זאָ וועערע איהנען דאס ערבעטענע רעכט זאָפאָרט געוועהרט, וויל עס איין גרונדזאטץ דעם קאיזערס איזט, אללען זיינען שטאאטס-בירגערן גלייכע רעכטע צו געוועהרען. זיא אבער וואָללען יודען אונד נור יודען בלייבען אונד שטעללען זיא דאדורך דער ערפיללונג איהרער וונשע זעלבסט אין דען וועג."

„דיא יודען וואָללען נור יודען בלייבען אין דער אויסאיבונג איהרער רעליגיאָן (זאגטע דער פאָליטיקער), אבער אין בעצוג אויף דיא פפליכטען דער אונטערטהאנען וואָללען זיא עבען זאָלכע פפליכט-געטרייע בירגער זיין וויא אללע רוססען. ווענן דיא יודען דיא גלייכבערעכטיגונג פערלאנגען, וואָללען זיא יא דאמיט קיינע בעזאָנדערע בעפאָרצוגונג געגען דיא איבריגען רוססען האבען, זאָנדערן וואָללען ניכט

•(וויעדער איין נייער שוויפּ-שטערן!) וויא דיא שטערקונדיגען עס פֿאָראויס בערעכנעט. איזט יעטצט וויעדער איין נייער קאָמעט אם נאָרד-אָסטליכען הימעל זיכטבאר געוואָרדען, געגען ענדע דיעזעס מאָנאטס ווירד זיין ליכט אם שטערקסטען זיין. נאך דער בערעכנונג דער מעסס-קונדיגען איזט דיעזער קאָמעט פֿאָן דער ערדע געגען 13 מיללּיאָנען מיילען:ענטפֿערנט. —

נ א כ ט ר א ג.

געסטערן האבען אין פֿ ר א נ ק ר י י ך דיא פּארלאמענטס-וואהלען שטאטטגעפֿינדען. איינצעלהייטען איבער דאס ערגעבניס דיעזער וואהלען ליעגען נאָך ניכט פֿאָר. זאָפֿיעל מעלדעט יעדאָך איינע היטיגע פּאריזער דעפּעשע, דאס דיא געגענסיגטען רעפּובליקאנישען דעפּוטירטען אין דען מייסטען וואהלבעצירקען געזיעגט האבען. — פֿאָר דען זאָגענאננטען „קאָממוניסטישען" קאנדידאטען וואר איבערהויפּט וועניג צו פֿירכטען. וועלך אָרדענטליכער בירגער ווירד דענן זיינע שטיממע זאָלכען לייטען געבען, דיא קיין אנדערעס פּאָליטישעס פּראָגראמם בעזיטצען, אלס דיא „טהיילונג דעם פֿאָרהאנדענען פֿערמאָגענס" אָדער בעססער: אלס דען „רויב". דורך איהר שקאנדאלאָזעס אויפֿטרעטען אים 20-טען וואהל-בעצירקע פֿאָן פּאריז געגען דען אללגעמיין בעליעבטען גאמבעטטא האבען זיך דיא „קאָממוניסטען" זעהר געשאדעט. מאן זאה היעדורך ערסט רעכט איין, דאס דיעזע מענשען קיינען איינפֿלוס געווינגען דירפֿען, דא זיא זאָגסט דען גאנצען שטאאט פֿאָן אָבען נאָך אונטען אונד פֿאָן אונטען נאך אָבען אומשטירצען ווירדען.

אבער אויך דיא מאָנארכיסטען קאָננטען זיך קיינען אנהאנג אונטער דער פֿראנצאָזישען בעפֿאָלקערונג שאפֿפֿען. דיא רעפּובליק האט וועהרענד דער 10 יאהרע איהרעס בעשטאנדעס צור פֿעסטיגונג דעס וואָהלשטאנדעס דער בירגער זאָ פֿיעל בייגעטראגען, דאס נור נאָך איינע זעהר קליינע אנצאהל פֿיר דיא וויעדעראויפֿריכטונג דעס קאיזערטהראָנעס אין פֿראנקרייך שווערמט. אונד זאָ קאָננטע יא דיא רעפּובליק אים פֿאָרהינעין מיט זיכערהייט דאראויף רעכנען, דאס דיא מייסטען וואהל-בעצירקע איהרע שטיממען עבען נור רעפּובליקאנישען קאנדידאטען צו-ווענדען ווערדען.

קאָמיש איזט אינדעס פֿאָלגענדער פֿאלל: אין פֿראנקרייך גיבט עס בעקאננטליך קיינע עהע-שיידונג. היעדורך ענטשטעהט אבער אים פֿאמיליען-לעבען אָפֿט פֿיעל אונהייל, דא אים פֿאללע איינער מיסלינגענען עהע אן קיינע אבהילפֿע דורך עהע-שיידונג דענקבאר איזט! אלס איין דעפּוטירטען-קאנדידאט אין מארזעלי זיינע רעדע האלטען וואָללטע, וואורדע ער ניכט פֿאָן דען „קאָממוניסטען" אונטערבראָכען, זאָנדערן פֿאָן דען אנוועזענדען דאמען. דיעזען מוסטע ער איינע שריפֿטליכע ערקלערונג געבען, דאס ער אים פּארלאמענטע פֿיר דיא געשטאטטונג דער „עהע-שיידונג" איינטרעטען ווירד!

בריעפֿע דער רעדאקציאָן.

העררן זיכערמאנן אין פּישקאָלט: וויר דאנקען איהנען פֿיר איהרע מיטטהיילונג. איהרע בעמערקונג נעגען דיא 6-טע פֿאָרטזעטצונג אונזערעס פֿאָלליעטאָנס (וואָ עס הייסט, דאס 133 יאהרע פֿאָר דעם חורבן בית שני דער „קאיזער" פֿאָן ראָם דען פּאָמפּעאוס נאך אויען שיקטע) איזט זעהר ריכטיג; דענן דאמאלס האט דער „קאיזער-טיטעל" נאָך נאר ניכט עקסיסטירט. ערסט נענען 100 יאהרע פֿאָר דעם חרבן האט אויגוסטוס, דער בעהערשער פֿאָן ראָם (אָדאָפֿטיוו-זאָהן דעס יוליאוס צעזאר), דען טיטעל „צעזאר" אָדער „קאיזער" אנגענאָממען. אבער וויר, אין אונזערער פּאָפּולערען דארשטעללונג, וואָללען זאָלכע אויסדריקע, וויא „אימפּעראטאָר", „קאָנזול", „סענאט" אונד „טריאומוויראט" פֿערמיידען, אונד שרייבען שלעכטוועג: קאיזער.

העררן יאקאָב גרינוואלד אין מארמאראָש-סיגעט: זיא בעצייכנען דיא אנגאבע, דאס „חוני המעגל" בייא דעם ברודער-קריעגע צווישען אריסטובל אונד הרקנוס פֿאָן דען בעלאגערערן געטאָדטעט וואורדע, אלס איינע ליגענהאפֿטע. לעזען זיא געפֿעלליגסט דען ספר היוחסין אונד דען סדר הדורות; אויך דיעזע וויססען פֿאָן דער גמרא תענית אונד דעננאָך בריגגען זיא: „על חוני המעגל כי נהרג חוין לירושלים כשצרו מלכי חשמונאים זה אל זה הורקנוס ואריסטובל!"

נאכדעם זייט דעם בעגיננע אונזערעס נייען ראָמאנס צאהלרייכע נייע פּרענומעראנטען צוגעקאָממען זינד, זאָ מיסטען וויר דען אנפֿאנג דיעזעס ראָמאנס נאָכמאלס סעפּאראט אבדרוקען, אום איהן דען נייא איינגעטרעטענען לעזערן נאכזוענדען צו קאָננען. וועד אלזאָ ביז היטע דען אנפֿאנג אונזערעס נייען ראָמאנס נאך ניכט בעקאָממען, מאָגע אונס דיעס זאָפֿאָרט אנציינען. דאמיט וויר דענזעלבען נאכזוענדען קאָננען. וויר לאססען נון ביז צור 10. פֿאָרטזעטצונג פֿאָן אונזערעם נייען ראָמאנע אום איינינע הונדערט מעהר אלס געוואָהנליך דרוקען, אום דען נייען פּרענומעראנטען אייך דען אנפֿאנג דעס ראָמאנס שיקען צו קאָננען.

געשעפֿטסבעריכט.

פעסטער פּרייזע.

נ ע ט ר י י ד ע-נ ע ש ע פֿ ט. פֿאָן ו ו י י צ ע ן וואר געסטערן פֿיעל צו מארקטע געבראכט, דער פֿערקויף וואר גוט. 25000 מעטרצ' ווארדען פֿערקויפֿט.

ו ו י י צ ע ן, נייע טהייס- 200 מטרצ' 79,8קילאָ 13.75 נולד. — 100 מטרצ' 78, ק' 13.60 גול. 200 מטרצ' 77. קילאָ 13'60 נולד. 400 מטצ' 77.5 קילאָ 13·60 נולד. 100 מטרצ' 77,5 ק' 13.55 גול. 100 מטרצ' 78. ק' 13.50 נולד' 200 מעטרצ' [77. קילאָ 13.50 גולד. 500מטרצ' 76.8 קילאָ' 13,50 נולד. 200 מעטרצ' 77. קילאָ 12'40 נולדען. — 100 מערטצ' 76.5 קילאָ 13'35 נולדען 100 מעטער-צענטנער 76,5 ק' 13.30 גול. — 300 מטרצ' 77 ק' 13.25 גול. 200 מטרצ' 75. ק' 13.12 נולד. 200 מטרצ' 76. ק' 13,10 נולד (אללעס פער דרייא מאָנאטע.)

ק א ר ן 9—9.30 נולד.

נ ע ר ס ט ע פוטטער-וואארע 7.30 גול.— מאלצוואארע 7,75 גולד.

ק ו ק ו ר ו ץ 6,43 גולד.

ה א פֿ ע ר 7,30 גולד.

ר ע פּ ס, קאָהל פער אויגוס.-סעפּטעמבער 13¼— 13⅜ גולדען.

מ ע ה ל-פּ ר י י ז ע (פער 100 קילאָגראמם זאמכט זאק, פֿרייא אב פעסט:) נו' 0: 23 גולד. — קר'. נומ' 1: 22 גול. 40 קר', נו' 2: 21 גול. 80 קר', נו' 3: 21 גול.—קר נו' 4: 20 גול. — קר', נו' 5: 19 גול. 40 קר', נו' 6: 18 גול. 40 קר', נו' 7: 17 גולד. 60 קר', נו' 8: 17 גול. 20 קר', נו' 8½ 15 גולד. 60 קר', פֿיינע קליינע 5 גול. 20 קר', גראָבע קלייע 4 גולד. 40 קר.

ה י ל ז ע נ פֿ ר י כ ט ע: ערבסען אונגארישע 9—12 גול. — לינזען 13 — 20 גול. ראָהע הירזע 6·25 גולד. הירזע בריין 10,50 גראָסע ווייסע באָהנען 9.50—9,75, צווערנעל 12,50נולד. ליינזאמען 12—13.50 גול., האנפֿזאמען —.7. מאָהאר 8 גולד. — קיממעל 22—24 גול. וויקען —.— גול. — מאָהן גרויער 30 גול. — בלויער 35 גולד.— (אללעס פער 100 קילאָ.)

ש פּ י ר י ט ו ס נייע מעטהאָדע אים ק ל י י נ ע ן 36.50—37 גולדען. אלטע-מעטהאָדע —.38 גולדען. פער 10000 ליטער פּערצענט. —

צ ו ו ע ט ש ק ע ן. סערבישע פער אָקטאָבער-נאָוועמבער 25 גולדען.

ו ו י ע ט ש ק ע נ ט ו ס (לעקוואר) באנאטער 20.25—20,50 נולד.

ה אָ נ י נ: געלייטערטער 28—30,. גולדען.

ו ו א כ ס ראָזענויער .117—120 נולד. בעססע וואארע צו 123 גולדען.

ק נ אָ פּ פּ ע ר ן אונגארישע —.22 גול.

ו ו י י נ ש ט י י ן 54—63 גול. יע נאך קוואליטעט.

א ו נ ש ל י ט ט (חלב) ·46— —,47 גולד.

ר י ב א ל דאָפּפעלט-ראפֿפֿינירטעס 33'5— 44 גולדע פער 100 קילאָגראמם.

ר ע פּ ס-ק ו כ ע ן 6,15 גול.

פּ ע ט ר אָ ל ע א ו ם 16.75 גולד.

ה י י ט ע, ווייר נאָטירען: פער 100 ק' אונגארישע קוה-הייטע110—112גול. אָכסענהייטע טראָקענע108—114גול. ר אָ ס ה י י ט ע 10—10¼ גולד. (אללעס פער פּאאר.)— קאלב-פֿעללע, אָהנע קאָפּפֿע 200—205 גולד. מיט קאָפּפֿען 185—130 גולדען.

ש א פֿ ו ו אָ ל לע. אין פֿאָריגער וואָכע וואר דאס געשעפֿט שוואך, עס ווארדען 900 מטרצ' פֿערקויפֿט. אונד צוואר: מיטטעל אונד מיטטעל-פֿיינע צווייש ירען105—125 גול. — אונד פֿערערלעטע ציגאיא 66 נולד. (אללעס פער 56 ק')

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 20-טען אויגוסט 1881.

אָ פֿ ע ן	62	26	10	47	66
ל י נ ץ	47	40	32	86	56
ט ר י ע ס ט	45	65	57	33	28

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

פֿרוכט- אונד מעהל-פּרייז-טאבעללע.

פֿ ר י כ ט ע	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
ווייצען נאָרדאונגאריש'	74	—.——.—
"	75	12.45 12 60
"	76	12.60—12.65
"	77	12.70 12.75
"	78	12.80 12.90
"	79	12.95—13.—
"	80	13.05—13.10
פעסטער באָדען נייער	—	—.——.—
"	75	12.65—12.75
"	76	12.75—12,80
"	77	12.95—13.—
"	78	13 10—13 15
"	79	13.15—13.20
"	80	13.20—13.25
ווייסענבורגער	—	—.——.—
"	75	12.75—12.85
"	76	12.85—12.90
"	77	13 —13.05
"	78	13 15—13.20
"	79	13 25—13 30
"	80	13 30—13,35
טהייס "	75	12.85—12 90
"	76	12.95—13 —
"	77	13,15—13.20
"	78	13.25—13.30
"	79	13.35—13.40
"	80	13 40—13.45

פֿ ר י כ ט ע	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	72	8 80—9.20
נערסטע מאלץ	62	—.——.—
נערסטע פוטטער	62	7,40—7.—
האפֿער	40	7,30—7 10
קוקוריץ באנאטער	75	6 90—6.85
אנדערער	73	6.80—6.75
הירזע	—	—.——.—

[illegible]		100 קילאָגראמם פּר.
ווייצען	פער אָקטאָבער	16.10
	"	—.—
	"	—.—
קוקורוץ	"	7,85
נערסטע	"	—.—
האפֿער	הערבסט "	7.85
"	"	—.—
רעפּס	"	13.50

באַללען-מעהל

	פל.	קר.
נוממער 0	23	—
" 1	22	40
" 2	21	80
" 3	21	—
" 4	20	—
" 5	19	40
" 6	18	40
" 7	17	60
" 8	17	20
" 8½	15	60

דער באַללען צו 100 קילאָגראמם מיט זאק

	פל.	קר.
שפּירימוס: אלטע מעטהאָדע פֿירמהעפֿע . . .	37	—
" נייע " ראַשאפֿפֿעל . . .	35	—

קורז-טאבעללע פֿאָם 19. אויגוסט.

געלד־קורז

	פל.	קר.
זילבער־אַשיא	100	—
דוקאַטען	5	57
עסטעררייכ־אונגארישע 8 גולדען גאָלד־שטיק (20 פראנקס)	9	34
נאפּאָלעאָנדאָר	9	34
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	57	30
20 מארקשטיקע	11	44
פּאַפּיער־רובעל	1	25

לאָזע.

	פל.	קר.
1854-ער 4 פּראָצענטיגע שטאַאַטס־לאָזע	124	25
1860-ער " גאנצע	132	—
דעטטאָ " האלבע	134	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	176	50
דעטטאָ " 50 "	174	—
ראַאַב רעגולירונגס	30	—
טירקען־לאָזע	27	—
קרעדיט־לאָזע	182	—
קלארי־לאָזע צו 40 גולדען	40	50
דאָנוי־דאַמפשיפֿפֿאַהרט־לאָזע	112	—
אינסבּרוקער לאָזע	23	50
רעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	16	—
ראַאַבער לאָזע " 20 "	20	—
אָפֿנער לאָזע " 40 "	41	50
פּאַלפֿפֿי לאָזע " 40 "	42	—
רודאָלפֿס־לאָזע " 10 "	20	—
סאַלם־לאָזע " 40 "	52	—
זאַלצבורגער לאָזע " 20 "	22	—
סט.־גענאָיס לאָזע " 40 "	47	—

לאָזע.

	פל.	קר.
סטאַניסלויס לאָזע צו 20 גולד.	25	—
פּריעסטער לאָזע " 100 "	128	25
דעטטאָ " 50 "	65	50
וואַלדשטיין-לאָזע " 20 "	30	50
ווינדישגרעטץ-לאָזע " 20	41	—
אונגארישע-פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	126	—
טהייס-שהאל-לאָזע	115	40
וויענער-לאָזע	135	—

ווערטה-פּאַפּיערע

	פל.	קר.
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	117	90
דעטטאָ צו 4 פּראָצענט	91	10
אונגארישע פּאַפּיער-רענטע	91	10
אונגארישע גרונדענטלאַסטונג	99	—
טעמעשוואַר באַנאַטער	99	—
זיעבענבירגישע	99	—
גאַליצישע	102	—
בוקאָווינא	100	50
אונגארישע אייזענבאַהן-אנלעהע	134	50
ווייַנצעהענט-אַבלאָזונגס-אָבליגאַציאָנען	97	50
פּפאַנדבריעפע דער אונגארישען באָדען-קרעדיט צו 5 איינהאלב פּראָצענט	103	—
דער אונגארישען היפּאָטהעקען באַנק צו 5½ פּראָצענט	103	25
דער אונגארישען אַללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אַנשטאַלט צו 5 איינהאלב פּראָצענט	100	—
דער אָסטבאַהן	97	—
דער נאָרדאָסטבאַהן	171	25

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. REIS. Budapest, 1881.— Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

דיא רעגיערונג דיעס אים „פעסטער ללאָיד" אבלייגנען. זיא בעהויפּטעטע: „עס זייא קיינע רעדע פאָן איינער רוסישען וויהלערייא אין אונגארן אונד נאָך וועניגער פאָן איינעם געהיימען ערלאססע געגען דיא אומטריעבע דער רוסישען אגענטען, דיא גאר ניכט עקסיסטירען." וועס זאָלל מאן דא גלויבען? געוויס דער רעגיערונג, דיא דאָך בעססער וויססען מוס, אָב זיא איינען „געהיימען ערלאס" אן דיא אָבער־געשפּאַנע פעראַנדעט האט אָדער ניכט. דאס „נ"ע פעסטער שורנאל" וואר אלזאָ בלאמירט. דאָך עס קאם אנדערס. דאס „נ"ע פעסטער שורנאל" פעראָפפענטליכטע דען וואָרטלויט דיעזעס געהיימען ערלאססעס, וואָרויף אויך דער „פ. לל." דיעזען ערלאס, דער לויט בעהויפּטונג דער רעגיערונג גאר ניכט עקסיסטירטע, מיטטהיילטע. דער ערלאס לויטעט: „וויר האבען נאכריכט דאפאָן, דאס דער סערבישע מעטראָפּאָליט (קירכליכעס אָבערהויפּט) אין בעלגראד פאָן איגנאטיעף איינע גראָסע סוממע ערהאלטען האט, אום פּאָליטישע אומטריעבע צו פאָרדערן. פאָר אללעם וויל מאן איין גראָסעס בלאטט גרינדען, אום דיא סערבען זיד־אונגארנס צו פערהעטצען. מאן וויל איין הויפּט־קאָמיטע בילדען, וועלכעס דיא וויהלערייען געגען דיא אונגארן בעטרייבען זאָלל. דיעזעס הויפּט־קאָמיטע ווירד אונטער דען סערבען זיד־אונגארנס אונד דען סלאווען נאָרד־אונגארנס נעבען־קאָמיטעס האבען, אום אויף דאס פאָלק איינצו־ווירקען אונד עס געגען אונגארן צו רייצען. דיא אָבער־געשפּאַנע מיססען דאהער אויף דיעזע אומטריעבע איין וואכזאמעס אויגע האבען, אום אללעם פאָרגעפאללענע צור קעננטניס דער רעגיערונג צו בריגען." — אלזאָ בעשטעהען דיא רוסישען וויהלערייען אין אונגארן לײדער יא. ווארום דיא רעגיערונג היעריים איין געהיימניס מאכט, דאס איזט ציעמליך אונערקלערליך. פיעללייכט טהוט זיא דיעס נור צו דעם צוועקע, אום דיא געוויססענלאָזען רוסישען אגענטען דעסטאָ זיכערער ערווישען צו קאָננען.

* (איין אלטער פריינד, דער פּלאָטצליך שימפּפט.) אונזערען לעזערן ווירד דער נאמע דעם העררן פ"יל שאָמשיטש בעקאננט זיין, דער איינער דער הערפאָרראַגענדסטען מיטגליעדער דער פריהערן דעאק־פּארטייא אונד אויך פּארלאמענטס־פּרעזידענט וואר. אלס צווישען דער דעאק־ אונד דער אלטען לינקען פּארטייא איינע פעראייניגונג צו שטאנדע געקאָממען, אין פאָלגע דערען טיסאָ אן דיא שפּיטצע דער רעגיערונג געלאנגטע, וואורדע הערר שאָמשיטש איין פריינד טיסאָ'ס אונד זיינער רעגיערונג. אבער אוים דיעזעם פריינדע איזט פּלאָטצליך איין פיינד געוואָרדען. אין דער רעדע, דיא הערר פ"יל שאָמשיטש אם 21. דיעזעס פאָר דען וועהלערן אין טשורגיי היעלט, זאגטע ער נעמליך אונטער אנדערם: „דיא לאגע אונזערעס שטאאטעס איזט איינע האָכסט טרויריגע: דיא רעגיערונג טהוט ניכטס, אום דיעזעלבע צו פערבעססערן. דיא מיליטער־אויסגאבען זינד אונערשווינגליך; דער האנדעל שטאָקט, אונזערע פּאָליציא איזט שלעכט; וויר האבען ביז אויף דען היייטיגען טאג נאָך קיין בירגערליכעס געזעטצ־בוך. אונזערע שטייערן ווערדען יעהרליך ערהאָהט. טראָטצדעם האבען וויר אויך הייער איין דעפיציט פאָן 38 מילליאָנען. וואָ זאָלל דאס הינפיהרען! דיא רעגיערונג האט קיין זיסטעם, קיין פעסטעס ציעל פאָר איינען. זיא טאפּפּט נור הערום, וויא איין בלינדער. דורך דיא בעזעטצונג באָסניענס האבען זיך אונזערע אויסלאגען יעהרליך אום 7 מילליאָנען געשטייגערט. איך קאנן בייא דיעזער רעגיערונג אונד איהרער פּארטייא ניכט בלייבען. אבער אויך דער שעגנע־פּארטייא מאג איך מיך ניכט אנשליעסען. איך ווערדע שטרעבען, איינע גאנץ נייע פּארטייא צו בילדען, אום דיא געגענווערטיגע רעגיערונג מיטזאממט איהרער שלעכטען פּאָליטיק צו שטירצען." — אָב עס דעם גרייזען פ"יל שאָמשיטש ווירקליך געלינגען ווירד, דיא רעגיערונג צו שטירצען, מאָכטען וויר זעהר בעצווייפעלן. דאָך אנגענעהם איזט עס דער רעגיערונג געוויס ניכט, וועגן איין זאָלך' אלטער פריינד וויא פ"יל שאָמשיטש איהר פּלאָטצליך דען ריקען צו־ווענדעט.

* (מאָנארכען־צוזאממענקונפט.) וויא עס נון מיט בעשטיממטהייט מיטגעטהיילט ווירד, ווירד דיא צוזאממענקונפט אונזערעס קאָניגס מיט דעם קאָניג פאָן איטאליען אים מאָנאטע אָקטאָבער אונד צוואר אין זאלצבורג שטאטטפינדען.

* (דאס טרייבען דער פעניער.) דיא רעוואָלוציאָנערען פעניער אָדער אירלענדער, וועלכע געגען ענגלאנד עבען זאָ וויטהען, וויא דיא ניהיליסטען אין רוסלאנד, האבען יעטצט איינע קונדמאכונג ערלאססען, אין וועלכער עס הייסט: דאס דיא אירלענדער מיט שפּרענג־פּולווער (דינאמיט) אין איינער נאכט אללע ענגלישען שיפּפע צערשטאָרען ווערדען. אין דיעזער קונדמאכונג וואַרנען זיא איהרע אנהענגער, פאָם 1־טען סעפּטעמבער אנגעפאנגען, יא ניכט אויף איינעם ענגלישען שיפּפע צו פאהרען, דא יעדעס ענגלישע שיפּף אין געפאהר שוועבט, אין דיא לופּט געשפּרענגט צו ווערדען.

* (דער אנגעשאָססענע אמעריקאנישע פּרעזידענט.) דער צושטאנד דעם אנגעשאָססענען פּרעזידענטען דער פעראייניגטען שטאאטען נאָרד־אמעריקא'ס פערשלימטערט זיך פאָן טאג צו טאג. אין לאָנדאָן וואר שאָן געסטערן דיא נאכריכט פערברייטעט, דאס ער געשטאָרבען זייא.

* (דיא רעוואָלוציאָן אין טוניס) דויערט נאָך אימטער פאָרט. דיא רעוואָלוציאָנערען האבען פאָר איינינען טאגען אויך דרייא יודען פערוואונדעט; דיא שולדיגען רעוואָלוציאָנערען וואורדען אויף בעפעהל דעם „בייא" (העררשער) פאָן טוניס הינגעריכטעט.

* (זעלבסטמאָרד איינעס דעפּוטירטען.) ניקאָלויס יאנקו, איין מיטגליעד דער שעגניע־פּארטייא, דער אויך בייא דען לעטצטען וואהלען אים גאָמאָרער קאָמיטאטע אלס דעפּוטירטער געוועהלט וואורדע, האט דיא וויעדערערעאָפפנונג דעם רייכסטאגעס ניכט אבגעוואַרטעט' אים זיינען פּלאטץ אים פּארלאמענטע איינצונעהמען. ער האט זיך פערגאנגענען זאננטאג דורך איינען פּיסטאָלען־שוס זעלבסט דאס לעבען גענאָממען. דיא אורזאכע דיעזעס זעלבסטמאָרדעס זאָלל איין אלטעס „הערצליידען" געוועזען זיין. אללערפאללס האט דיא שעגניע־פּארטייא, דיא אָהנעהין נור איין ווענ'ג פּערזאָנען בעשטעהט, וויעדער איין מיטגליעד איינגעביסט.

* (האָהעס אלטער.) מאן שרייבט אויס וואר־פּאלאָטא (וועספּרימער קאָמיטאט) פאָם 21. אויגוסט: היינטע וואורדע היער דער עלטעסטע אינזערער שטאדט אבראהאם ה' שוואַרץ, טיעפּבעטריעבט פאָן זיינער פאמיליע אונד זיינער געמיינדע צו גראבע געטראגען. ער ערריינטע איין אלטער פאָן 101 יאהרען אונד אָבלאג ביז אן זיין לעבענס־ענדע מיט אייזערנעם פלייסע דעם טאלמוד־שטודיאום, אויף וועלכעם געביעטע ער איינע אנערקאננטע גראָסע וואר. ער לאז ביז צו זיינעם לעבענס־ענדע אָהנע אייגענגלאז אונד קאָננטע אָהנע שטיטצע געהען. ער וואר אים אומגאנגע זעהר לוסטיג אונד האטטע איינע שטרענגע אָרטהאָדאָקסע געזיננונג. דורך 75 יאהרע ווירקטע ער היער אין זיינער פאטער־שטאדט אונענטגעלטליך אלס ערסטער ראבבינאטס־אססעססאָר. אן זיינער באהרע שפּראכען דען הספד טיעפערגרייפען דיא העררען ראבבינען אבר' זינגער אונד נאָטטל' פישער. שליעסליך ווידמעטע איהם אויך זיין איידאם הערר דאנציגער אים נאמען דער פאמיליע איינען וואַרמען נאכרוף. דער איינציגע זאָהן דעם פערבליבענען איזט פאָר קורצע צווייא מאָנאטען אוים דעם לעבען געשיעדען. שוואַרץ הינטערליעס איינע 91־יעהריגע וויטווע נאָך 75־יעהריגעם גליקליכעם עהע־לעבען (דיא וויטווע וואר זיינע צווייטע גאטטין). עס טרויערן נאָך איהם 6 טאָכטער אונד מעהר דען 110 ענקעל אונד אור־ענקעל. פאָר זיינעם אבלעבען ערזוכטע דער עהרווירדיגע גרייז זיינען פריינד אונד שי־

דיא טאָכטער דעס שמעון בן ביתוס, וועלכע עבענפאללס מאריאמנע געהייסען, פערליעבטע אונד זיא דאדורך זיך עבענבירטיג מאכען וואָללטע. אלס אבער זיינע ליעבע געגען דיעזע צווייטע מאריאמנע וויעדער ערקאלטעטע, וואורדע אויך שמעון בן ביתוס פאָן זיינער כהן גדול־שטעללע אבגעזעטצט. —

פאָן זיינער ערסטען מאריאמנע (טאָכטער דעס אלכסנדר, ענקעלס דעס ינאי המלך) האטטע הורדס צווייא טאָכטער אונד צווייא זאָהנע, דיא זאָהנע, וועלכע אלכסנדר אונד אריסטובל היעסען, אונד וועלכע אן שאָנהייט אונד הערצענסגיטע איהרער אונגליקליכען מוטטער מאריאמנע גלייך וואַרען, וואורדען צור ערציעהונג נאָך ראָם געשיקט אונד האטטען זיך דאָרט דיא גונסט דעס קאיזערס אויגוסטוס אין זאָלכעם מאסע ערוואָרבען, דאס ער דעם הורדס, אלס ער זיינע זאָהנע אויס ראָם אבהאָלטע, דיא פאָללמאכט גאב, איינען דערזעלבען זיך צום טהראָן־פאָלגער צו וועהלען. — אין ירושלים וואורדען זיא (וועגען איהרער שאָנהייט אונד איהרעס אדעלס אונד וועגען איהרער אבשטאממונג מיטטערליכער־זייטס פאָן דען חשמונאים) מיט גראָסער פריידע אונד ליעבע עמפּפאנגען. דער קאָניג פאָן קאַפּפּאדאָציען רעכנעטע עס זיך צור גראָסער עהרע, זיינע טאָכטער, דיא פּרינצעססין גלאפירא, וועלכע צום יודענטהומע איבערטראט, מיט דעם אלכסנדר, זאָהן דעם הורדס, צו פערהייראטען. (פאָן דיעזער עהע שטאממט נון דאָריס, דיא העלדין אונזערעס ראָמאנס.)

טראָטצדעם דיעזע ביידען ברידער, אלכסנדר אונד אריסטובל, וואוססטען, דאס סאלאָמע (שוועסטער דעם הורדס) דיא איינגענטליכע מאָרדערין איהרער מוטטער מאריאמנע וואר אונד זיא דאהער אין טיעפסטער זעעלע האסטען, צוואנג דאָך הורדס זיינען זאָהן אריסטובל, דיא טאָכטער זיינער שוועסטער סאלאָמע צו הייראטען. פאָן דיעזער עהע שטאממט דרוזוס, דער העלד אונזערעס ראָמאנס.)

טראָטצדעם נון אריסטובל דער שוויעגערזאָהן דער סאלאָמע וואר, האסטע סאלאָמע דיא זאָהנע דער מאריאמנע עבענזאָ זעהר, וויא זיא איינסט מאריאמנע זעלבער האסטע. דיא באָזע סאלאָמע קאָננטע עס ניכט ערטראגען, דאס דיא זאָהנע דער איהר פערהאססטען מאריאמנע בייא דעם פאָלקע זאָ בעליעבט וואַרען, אונד זיא פערליימדעטע דיזעלבען דאהער ביים קאָניגע. דער אָהנעהין ארגוואָהנישע אונד מיסטרויאישע הורדס שענקטע דיעזער באָזען פערליימדונג גלויבען, דא אריסטובל אונד אלכסנדר געגען איהרען פאטער עבענזאָ קאלט אונד ליעבלאָז וואַרען, וויל ער איהרע מוטטער, מאריאמנע, אונשולדיגער ווייזע הינגעריכטען ליעס.

דער האס צווישען דען קינדערן דער סאלאָמע אונד דען קינדערן דער מאריאמנע וואר דאהער זאָ געוואלטיג, דאס קיינע ווייטערען הייראטען צווישען דיעזען ביידען פאמיליען מעהר פאָרקאמען, טראָטצדעם הורדס דיעזע ביידען פאמיליען נאָך ווייטער פערשוועגערן וואָללטע. דאהער איזט עס אויך ערקלערליך, ווארום דיא אונגליקליכע בלינדע העלענע, וועלכע פאָן דער סאלאָמע אבשטאממטע אונד אין דרוזוס (וועלכער פאָן מאריאמנע אבשטאממטע) פערליעבט וואר, דיעזע איהרע אבשטאממונג ניכט פערראַטהען וואָללטע.

אום נון זיינע זאָהנע אלכסנדר אונד אריסטובל צו דעמיטהיגען אונד צו קרענקען, ליעס הורדס זיינען אלטעסטען זאָהן אנטיפּאטער, דען ער פאָן זיינער ערסטען פרויא אויס דעם הויזע ארום האטטע, אן זיינען קאָניגליכען האָף צוריקרופען, אום איהן אלס אלטעסטען זאָהן צום טהראָנפאָלגער איינצוזעטצען. אלכסנדר אונד אריסטובל זינד היעריבער נאָך מעהר געגען דען פאטער ערביטטערט וואָרדען; זיא שפּראכען זיך איבעראלל אָפפען געגען איהרען פאטער אויס, אונד איהר שטיעפ־ברודער אנטיפּאטער פערליימדעטע זיא ביים קאָניג, דאס זיא זיך געגען זיין לעבען פערשוואָרען, אום פיר דיא הינריכטונג איהרער מוטטער ראכע צו איבען. אלכסנדר אונד אריסטובל וואורדען נון פאָר איינען אויס באָזען מענשען צוזאממענגעזעטצטען געריכטס־האָף געשטעללט אונד דא פערורטהיילט אונד הינגעריכטעט.

דער טאָד דיעזער לעטצטען נאכקאָממען דער חשמונאים ערפיללטע דאס גאנצע יודישע פאָלק מיט ענטזעטצען אונד אבשייא — אונד זעלבסט דער ראָמישע קאיזער אויגוסטוס האט בייא דיעזער נאכריכט אויסגערופען: „בעססער איין שווין, אלס איין זאָהן דעס הורדס זיין!"

אנטיפּאטער (דער עלטעסטע זאָהן פאָן הורדס) בליעב נון דער טהראָנפאָלגער. באלד אבער שטעללטע עס זיך הערויס, דאס זיך אנטיפּאטער מיט אנדערען זיינער געזיננונגס־גענאָססען פערשוואָרען האטטע, זיינען פאטער הורדס צו פערגיפטען. אנטיפּאטער וואָללטע נעמליך דאס נאטירליכע אבלעבען זיינעס פאטערס ניכט אבוואַרטען אונד וואָללטע זיך דורך דעססען ערמאָרדונג זאָבאלד אלס מאָגליך אויף דען טהראָן שווינגען — אנטיפּאטער וואורדע נון עבענפאללס דורך זיינען פאטער הינגעריכטעט.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

מעהר אונטערדריקט ווערדען, אלס דיא איבריגען רוסען. זאָ צום בייספּיעל דירפען דיא יודען ניכט איבעראלל וואָהנען. דיא יודען וואָללען דאהער פאָרלייפיג דיעזעלבע פרייצוגיגקייט, וויא יעדער אנדערע רוסע אין רוסלאנד האבען.“

„עס איזט וואהר (זאגטע דער שטאאטסמאנן), מאן קלאגט אללגעמיין איבער דיא שטרענגע דער רוסישען געזעטצע, דעננאָך שטעהען דיעזע רוסישען געזעטצע נור אויף דעם פאפּיערע; דיא דורכפיהרער דיעזער געזעטצע זינד דולדזאם אונד זוכען דיא שטרענגע דיעזער געזעטצע צו מילדערן. זעהען זיא איינמאל! נאך דעם שטרענגען געזעטצע דירפען אין פעטערסבורג נור 300 יודען וואָהנען, אבער וויא וויר גאנץ גענויא וויססען, וואָהנען יעטצט אין פעטערסבורג איבער 36,000 יודען, אָהנע יע בעלעסטיגט צו ווערדען. דא זיא זיך אנשטענדיג בעטראגען, קאָננען זיא בלייבען, זאָ לאנגע עס איהנען בעליעבט. איך קאנן איהנען אויך דאס געוויססעסטע זאגען, דאס יעטצט אונזער ערסטער מיניסטער איגנאטיעף זיך מיט דער אנגעלעגענהייט דער יודען אין רוסלאנד אייפריג בעשעפטיגט, אום דיא געזעטצע, וועלכע דען יודען בעזאָנדערע בעשרענקונגען אויפערלעגען, אבצושאפפען, אונד אום דיא יודען אוים איהרער זאָנדערשטעללונג הערויסצוברינגען. אין אללען געבילדעטען שטאאטען אייראָפּא'ס בילדען דיא יודען קיינע בעזאָנדערע אבגעשלאָססענע קלאססע מעהר, זאָנדערן זיא זינד שטאאטס-בירגער, וויא עס דיא אנהענגער יעדער אנדערן קאָנפעססיאָן זינד. ביזהער האבען דיא יודען אין רוסלאנד דיעס ניכט בעגרייפען אונד זיך ניכט דאנאך איינריכטען וואָללען. נון ווערדען יעטצט דיא יודען דען ווערטה דער פאָללען גלייכבערעכטיגונג בעססער צו שעטצען וויססען — אונד דיא פפליכטען ניכט מעהר זאָ שווער פינדען איהרען נייען רעכטען געגענאיבער.“

מיט איינעם וואָרטע: געדולד! — געדולד ברינגט דיא גלייכבערעכטיגונג דער יודען אין רוסלאנד!

דאס ערגעבניס דער פראנצאָזישען וואהלען.

נון ליעגט הייטע דאס ערגעבניס דער דעפּוטירטען-וואהלען אין פראנקרייך שאָן פאָר. — וויא וויר בערייטס געמעלדעט, האט דיא רעפּובליק ביי דיעזער וואהל גלענצענד געזיעגט. איינע פאריזער דעפּעשע פאָם 22-טען אויגוסט מעלדעט נעמליך: דאס מיניסטעריאום דעס איננערן האט בערייטס איין פערצייכניס דער נייגעוועהלטען דעפּוטירטען צוזאממענגעשטעללט, אויס וועלכעם פאָלגענדעס הערפאָרגעהט: 340 דעפּוטירטע געהאָרען דער רעפּובליקאנישען פארטייא אן, 40 געהאָרען דער פארטייא דער גייסטליכקייט, 38 דעפּוטירטע דער פארטייא דער באָנאפּארטיסטען אָדער דעריעניגען, וועלכע אין פראנקרייך דען קאיזערטהראָן וויעדער אויפריכטען מאָכטע מיט איינעם פערוואנדטען דעם הויזעס נאפּאָלעאָן אן דער שפּיטצע, — 36 דער אייסערסט-לינקען פארטייא אונד 3 דער פארטייא דער קאָממוניסטען. — עס גענינגט איין פליכטיגער בליק, אום צו זעהען, דאס דער זיעג דער רעפּובליק איין אויסעראָרדענטליכער איזט. — איינדעם מאכט דיא פאריזער צייטונג „פיגאראָ“ איבער דען כאראקטער דיעזעס וואהלערגעבניססעס פאָלגענדע בעמערקונגען:

„עס איזט ריכטיג, דיא רעפּובליק האט געזיעגט. איין אירדטהום וועהרע עס אינדעס, וואָללטע מאן גלויבען, דאס דער זיעג דער רעפּובליק אויך איין זיעג גאמבעטטאס איזט. דעם איזט ניכט זאָ. איננערהאלב דער רעפּובליקאנישען פארטייא גיבט עס אויך פערשיעדענע פאָליטישע ריכטונגען, נעמליך איינע „קאָנזערוואטיווע“ ריכטונג, דיא אללעס גערנע „ביים אלטען“ בעלאסט, אונד איינע פאָרטשריטטליכע ריכטונג, וועלכע אויף אללען געביעטען דער פאָליטיק אונד פערוואלטונג פערבעססערונגען אנשטרעבט. פריהער געהאָרטע גאמבעטטא דער רעפּובליקאנישען פאָרטשריטטס-ריכטונג אן. אלס ער יעדאָך פרעזידענט דעס פארלאמענטס ווארדע, שלאָס ער זיך דער „קאָנזערוואטיווען“ ריכטונג אן, וויא דיעס איבערהויפּט פאָן אללען פאָליטיקערן אונד שטאאטס-מעננערן געשיעהט, זאָבאלד זיא איינע האָהערע שטעללונג זיך ערונגען האבען. דעסהאלב האטטע דענן אויך גאמבעטטא אין דעם 20-טען פאריזער וואהלבעצירקע איינען זאָלכען שקאנדאל דולדען מיססען, אין פאָלגע דעססען ער ניכט איינמאל זיינע פראָגראממס-רעדע האלטען קאָננטע. וואהל איזט גאמבעטטא טראָטצדעם אים 20-טען וואהלבעצירקע צום דעפּוטירטען געוועהלט וואָרדען, דאָך נור מיט איינער מאיאָריטעט פאָן בלאָס איינער שטיממע. עס איזט דאס אין רעכט צווייפעלהאפטער זיעג. דאס זאָללטע הערן גאמבעטטא אלס פינגערצייג דיענען, דאס זיינע ביזהעריגע „קאָנזערוואטיווע“, יא, פאסט פאָרטשריטטספיינדליכע פאָליטיק אויך אין זיינעם איגענען וואהלבעצירקע מיסבילליגט ווירד. אוים דעם דעפּוטירטען-פערצייכניססע געהט איבעריעס הערפאָר, דאס צוויי-דריטטעל דער ניי-געוועהלטען 340 רעפּובליקאנישען דעפּוטירטען דער פאָרטשריטטליכען ריכטונג אנגעהאָרען. וויר קאָננען דאהער זאגען: דיא רעפּובליק האט וואָהל געזיעגט, דאָך האט דיא ביזהעריגע „קאָנזערוואטיווע“ פאָליטיק דעס הערן גאמבעטטא איינע זעהר שטארקע ניעדערלאגע ערליטטען.“ — (זיעהע נאכטראג.)

זאָ וויית דער „פיגאראָ“. נון, הערר גאמבעטטא ווירד זיך צו העלפען וויססען. ער ווירד עבען זיינע פאָליטיק ענדערן, אום מיט דער מאיאָריטעט דעס נייא צוזאממענגעזעטצטען פארלאמענטס אין איבעראיינשטיממונג צו בלייבען. — דיא הערערן שטאאטסמעננער זינד עבען קיינע שטייפען כאראקטערע, זיא דרעהען, וויא מאן צו זאגען פפלעגט, דען מאנטעל גערנע נאך דעם ווינדע. איזט דיא מאיאָריטעט אים פארלאמענטע קאָנזערוואטיוו, דא זינד אויך זיא קאָנזערוואטיוו אונד פערפאָלגען מיט אייפער יעדען פאָרטשריטט. האט אבער איינע ניי-וואהל איין פאָרטשריטטליכעס פארלאמענט צו שטאנדע געבראכט, דא רופען דיא שטאאטס-מעננער זאָגלייך: „וויר זינד דיא לייבהאפטעסטען פאָרטשריטטלער! וויר האבען אייגענטליך דען פאָרטשריטט ערפונדען, אונד אונזער לעבענלאנג דיא גראָסטען אָפּפער געבראכט, אום דען פאָרטשריטט צו שיטצען אונד צו פאָרדערן!“ — זאָ מאכען עס אללע שטאאטס-מעננער. אויך גאמבעטטא ווירד פלאָטצליך דען עהרווירדיגען קאָנזערוואטיווען מאנטעל אבווערפען אונד איינע פאָרטשריטטס-מיטצע אויף דען קאָפּף זעטצען, אום מיט דערזעלבען לוסטיג הערום צו פאראדירען. דיא וועלט קעננט דיעס שאָן אונד בעפרידיגט זיך דאמיט. איין פּריוואט-מאנן, דער זיינע געזיננונג פּלאָטצליך ענדערט, ווירד אלס כאראקטערלאָז בעשימפפט; איין מיניסטער אָדער איין פארלאמענטס-פרעזידענט, דער דיעס טהוט, ווירד הערויך צום גראָססען וועלטבעריהמטען שטאאטס-מאננע; ווער אין דער פאָליטיק ניכט שווינדעלט, ווירד יא נור אלס „בעשרענקטער מענש“ בעטראכטעט אונד פעראכטעט!

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(דער „געהיימע ערלאס“ געגען דיא רוסישען וויהלעריען אין אונגארן.) וויר האבען בערייטס מיטגעטהיילט, דאס איגנאטיעף אין מאנכען געגענדען אונגארנס דורך בעזאָלדעטע אגענטען דיא פערשיעדענען נאציאָנאליטעטען געגען דיא אונגארן העטצען לאסט, אין פאָלגע דעססען דיא אונגארישע רעגיערונג אן דיא קאָמיטאטס-אָבערגעשפאָנע איינען ערלאס פערזענדעטע מיט דער אויפפאָדערונג, דיא אומטריעבע דער רוסישען אגענטען גענוי צו איבערוואכען אונד יעדע רעוואָלוציאָנערע רעגונג מיט אללער קראפט גלייך ביי איהרעם ענטשטעהען צו אונטערדריקען. — דאס ערסטע מאל בראכטע דאס „נייע פעסטער זשורנאל“ דיא נאכריכט פאָן דעם פאָרהאנדענזיין דעס ערוועהנטען „געהיימען ערלאססעס“. מערקווירדיגערווייזע ליעס

פאָלליעטאָן.

אוים איינער אונטערגאנגענען וועלט.

(8-טע פאָרטזעטצונג.)

דיא מאָרעס-שטינדע ווארדע דער אונגליקליכען מאריאמנע ניר דאדורך פערביטטערט, אינדעם איהרע מוטטער, אום יעדען פערדאכט פאָן זיך אבצוווענדען אונד זיך זעלבסט ניכט אין לעבענס-געפאהר צו שטירצען, זיא פערלייגנען מוסטע.

קוים אבער וואר דיא שרעקליכע טהאט געשעהען, דא וואר הורדס פאָן רייע אונד געוויססענס-ביססע זאָ געקוועלט, דאס ער ביינאהע וואהנזיננינג ווארדע. אין זיינער אויפרעגונג ליעס ער דיא ריכטער, וועלכע דאס טאָדעס-אורטהייל דער מאריאמנע אויסגעשפראָכען, הינריכטען. אויך זיינע שוויעגער-מוטטער אלעקסאנדרא אונד דיא „בני בבא“ ליעס ער טאָדטען.

אום נון דען שטורם אין זיינעם הערצען צו בעשווייגען, זוכטע ער ראָמישע שפּיעלע איינצופיהרען, אום זיך צו אונטערהאלטען. ער עררינכטעטע איננערהאלב דער הייליגען שטאדט איין אמפי-טהעאטער, וואָ טהיער-קעמפפע אונד פעכט-שפּיעלע פעראנשטאלטעט ווארדען. פעכטער אונד וואגען-לענקער, שוישפּיעלער אונד מוזיקער פיללטען דיא הייליגע שטאדט. — ווילדע טהיערע ווארדען געפפלעגט אונד קאמפף-שפּיעלע צווישען דיעזען אונד שטארקען מענשען פעראנשטאלטעט.

דער האס געגען הורדס וואר זאָ גראָס, דאס זיך 10 יודען פערשוואָרען האבען, איהן אים טהעאטער צו ערמאָרדען. דיא פערשוואָרונג ווארדע אבער ענטדעקט; דיא פערשוואָרער זינד צו טאָדע געמארטערט ווארדען, אבער אויך דער אנגעבער (מוסר) ווארדע פאָם פאָלקע אין שטיקע צעררייססען.

זייט דיעזער צייט ווארדע הורדס אימטער פאָן איינער שטארקען ניכט-יידישען לייב-וואכע אומגעבען. אונטער דיעזער לייב-וואכע ווארען קריעגער אויס גריעכענלאנד, פראנקרייך אונד דייטשלאנד. (דיא הייטיגען דייטשען מאָגען אלזאָ בעדענקען, דאס איינסט איהרע פאָרפאהרען אין דער לייב-וואכע איינעס יידישען קאָניגס דיענטען.)

הורדס וואר נון בעשטרעבט, דען האס פאָן זיך אבצווענדען אונד דיא ליעבע דעס פאָלקעס צו געווינגען. אלס נון ביי איינער אנהאלטענדען טראָקענהייט איינע הונגערסנאָטה אויסבראך אונד אין פאָלגע דערזעלבען אויך איינע ארט כאָלערא ענטשטאנד, אָפּפערטע הורדס אוים זיינער איינענען קאססא, אום פיעל געטריידע אויס עגיפּטען אנצושאפפען אונד עס אונטער דאס פאָלק צו פערטהיילען. — צור צייט דעם הורדס ווארדע אין טהייל דעם הייליגען לאנדעס פאָן איינעם פורכטבארען ערד-בעבען צערשטאָרט. דיא הייזער שטירצטען צוזאממען אונד בעגרובען אונטער איהרען טרימערן איבער 10,000 מענשען. (דאס וואר אין עמק השרון אָסטליך פאָן עמק יזרעאל!) זייט דיעזעם ערד-בעבען פפלעגטע דער כהן גדול אם יום הכפורים איין געבעט געגען דאס ערד-בעבען-אונגליק צו פערריכטען. (וויא עס הייסט: ועל אנשי השרון היה אומר: יהי רצון שלא יעשו בתיהם קבריהם!) אונד אויך דא וואר הורדס בעשטרעבט, דאס אונגליק צו מילדערן.

אום נון דיא ליעבע דעס פאָלקעס זיך גאנץ צו זיכערן, ליעס הורדס דאס אין פאָלגע דער פיעלען בעלאגערונגען בעשעדיגטע בית המקדש נייא איבערבויען. דיעזעלבע בבא בן בוטא, דען הורדס בלענדען ליעס, קאם צו הורדס פערקליידעט, אונד ערטהיילטע איהם דען ראטה, דאס בית המקדש צו איבערבויען אלס זיהנע (כפרה) איבער דאס אונגליק דעס וויזען, דאס ער געבלענדעט. דיעזער אומבויא דעם בית המקדש, ביי דעם הורדס גאנץ נאך דען פאָרשריפטען דער כהנים אונד תנאים פאָרגעגאנגען וואר, ווארדע אין 10 יאהרען מיט איינער וואהרען פערשווענדונג אן מארמאָר אונד גאָלד אויסגעפיהרט. עס איבערטראף אן שאָנהייט אונד פּראכט דאס פאָן שלמה אויפגעבויטע בית המקדש אונד ערדענקטע דאס שטוינען אללער, וועלכע עס געזעהען. (דיא גמרא זאגט היעריבער: מי שלא ראה בנין הורדס, לא ראה בנין נאה מימיו בבא בתרא ד' עמוד א'.) דיא איינוויהונג דיעזעס זעלטענען פּראכטבויעס האט אם יאהרעסטאגע דעס רעגיערונגס-אנטריטטעס פאָן הורדס מיט גראָסער פייערליכקייט שטאטטגעפונדען.

אבער באלד האטטע הורדס דיא פריידע דעס פאָלקעס וועגען דעס גראָססארטיגען טעמפעל-בויעס געטריבט, אינדעם הורדס דען טעמפעל אונטער ראָמישען שוטץ שטעללטע אונד איינען גאָלדענען אדלער (דאס וואפּפען דער ראָמער) איבער דען איינגאנג דעססעלבען אנבראכטע.

דער האס דעס יידישען פאָלקעס געגען הורדס וואוכס נאך אום זאָ מעהר, אלס הורדס נאך איינענער וויללקיר דיא „כהן גדול“ איינ- אונד אב-זעטצטע. זאָ זעטצטע ער דען כהן גדול חננאל אב אונד זעטצטע דען יהושע בן פאבי צום כהן גדול איין, אונד דיעזען זעטצטע ער דאנן וויעדער אב, אום שמעון בן ביתוס אוים אלעקסאנדריען איינצוזעטצען אונד צוואר אוים דעם גרונדע, ווייל זיך הורדס אין